

Право соціального захисту

При оновленні магістерського вибіркового блоку на базі права соціального забезпечення проведено зміну назви блоку із «Європейські стандарти захисту основоположних прав людини» на «Право соціального захисту».

Спецкурси, які викладаються на даній спеціалізації поряд з класичними темами права соціального забезпечення передбачають вивчення нагальних проблем сьогодення, для чого немає потреби створювати нові спецкурси, а є необхідність в межах класичних курсів виділяти окремими питаннями у темах для кращого розуміння студентами правової природи відносин та впливу викликів сучасності (наприклад, COVID-19, АТО, ООС, протидія насильству в сім'ї та протидія торгівлі людьми, гендерна політика, недержавне пенсійне забезпечення, фонди соціального страхування та ін.).

У даній спеціалізації, крім оновлення дисциплін, які раніше викладались, також розроблені нові спецкурси, враховуючи попит у суспільстві на надання юридичних послуг певного напрямку - «Експертна діяльність у соціальній сфері», «Додаткове соціальне забезпечення працівників: євроінтеграційний аспект», «Ризики у соціально-захисній сфері»;

розроблено англomовний спецкурс про окремі питання соціального захисту і права зайнятості - Employment Law and social protection issues

Київський національний університет імені Тараса Шевченка завжди славився класичною освітою, яка враховує тенденції сучасності. На сьогодні питання соціального захисту є предметом розгляду на найвищому державному та міжнародному рівнях.

Класичні види правовідносин у сфері соціального захисту щодо пенсій, допомог, пільг, послуг постійно реформуються даючи відповіді на виклики сьогодення, як ті що постали перед всім світом так і ті, що постали тільки перед Україною (вимушені переселенці, АТО, ООС, COVID-19 та інші)

Велика робота у сфері соціального захисту проводиться профільним Міністерством соціальної політики України. Соціальні програми щодо протидії

насильства в сім'ї, торгівлі людьми, гендерної політики курируються дружиною Президента України Оленою Зеленською. Проводиться тісна співпраця між Міністерством соціальної політики України та Офісом Ради Європи в Україні, ОБСЄ та іншими інституціями.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, як і належить провідному університету України, має в своєму складі кафедру яка є стартовим майданчиком для навчання та наукових звершень у сфері соціального захисту. Магістерський вибірковий блок на базі права соціального забезпечення, який відповідає сучасним українським та міжнародним векторам розвитку у сфері соціального захисту забезпечує підготовку фахівців відповідного напрямку, які затребувані у соціальній сфері та на міжнародній арені (зокрема, нинішня заступниця Міністра соціальної політики України з питань європейської інтеграції, Ревук Ольга Миколаївна, - випускниця КНУ імені Тараса Шевченка). Наші випускники працюють, крім Міністерства соціальної політики України у органах Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування, Держпраці та інших установах у сфері соціального захисту, а також займаються юридичною практикою, надаючи юридичні послуги юридичним та фізичним особам у відповідній сфері.

В складі Навчально-наукового інституту права кафедрою трудового права та права соціального забезпечення спільно із Центром європейського соціального права проводяться спільні заходи (конференції, круглі столи тощо), до яких долучаються і студенти та аспіранти кафедри, виконуються наукові проєкти у сфері трудового права та права соціального забезпечення із залученням фахівців кафедри екологічного права Навчально-наукового інституту права, а також інших факультетів (економічний та географічний).

В Україні реалізується ряд проєктів, які потребують фахівців із соціального захисту. Наприклад, 25 листопада 2020 р. у співпраці з Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду відбувся вебінар «Захист соціальних прав внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп: Європейська соціальна хартія, інші стандарти Ради Європи й практика адміністративних судів в Україні». Цей захід було організовано за підтримки

проектів Ради Європи «Розвиток соціальних прав людини як ключовий чинник сталої демократії в Україні» та «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень» та інше.

Важливо, що в Навчально-науковому інституті права в магістратурі є відповідний вибірковий блок, що дозволяє Університету бути в тренді у сфері соціального захисту, поряд з іншими європейськими країнами (враховуючи соціальну спрямованість держави).

Планується співпраця із Міністерством соціальної політики України, що посприяє можливості залучення магістрів даного блоку на базі права соціального забезпечення до міжнародних заходів, які будуть проводитись за участі Офісу Ради Європи в Україні та інші, проходження практики тощо.

1.Ризики в соціально-захисній сфері

Дисципліна викладається магістрам 1 року навчання. Навчальна дисципліна забезпечує професійний розвиток магістрів та спрямована на формування знань щодо причин виникнення соціально-значимих обставин в соціально-трудовах та соціально-захисних відносинах. Вивчаються проблеми реалізації права на працю в частині порушення трудових прав, презумпції існування трудових правовідносин, практичної реалізації принципів *in favorem*, *in reus* тощо. Сучасні проблеми соціально-захисної сфери в контексті ризиків бідності та соціального відчуження, незахищеності громадського здоров'я, домашнього насильства в умовах сьогодення. Ризики соціального становища населення в умовах воєнного стану. Форма контролю: залік.

2.Проблеми правового регулювання соціального захисту окремих категорій працівників

Дисципліна викладається магістрам 2 року навчання. Навчальна дисципліна забезпечує професійний розвиток магістрів та спрямована на формування знань щодо проблем соціального захисту працівників окремих професійних груп в сучасних умовах. Розглядаються особливості соціально-правового становища працівників, які здійснюють функції та завдання держави (військовослужбовці, працівники правоохоронних органів, державні службовці) в мирний час та в умовах воєнного стану. Аналізується специфіка соціально-правового захисту працівників соціальної сфери, працівників з обмеженнями стану здоров'я, працівників з шкідливими і важкими умовами праці та особливим характером праці. Форма контролю: іспит.

3. Правові проблеми діяльності фондів соціального страхування в Україні

Форми викладання та методи навчання цієї дисципліни спрямовані на проведення аналізу правових норм в сфері регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також практики застосування діяльності фондів соціального страхування в Україні. В межах навчальної дисципліни вивчається поняття соціального страхування, як правової категорії, організаційно-правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування, основні напрямки реформування національної системи загальнообов'язкового державного соціального страхування; поняття, принципи та структура діяльності Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Курс навчальної дисципліни передбачає глибоке вивчення студентами правових актів в сфері регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування, набуття знань, умінь та навичок застосування правових норм з соціального страхування громадян України.

4. Міжнародні соціальні стандарти

Форми викладання та методи навчання цієї дисципліни спрямовані на проведення правового аналізу міжнародно-правових та законодавчих норм країн світу в сфері регулювання нормативного забезпечення та реалізації соціальних стандартів, здобуття студентами практичних навиків розв'язання реальних життєвих ситуацій, їх правильної правової інтерпретації, напрацювання пропозицій удосконалення чинного законодавства. В межах навчальної дисципліни вивчається поняття, зміст, класифікація та тенденції розвитку соціальних стандартів, міжнародні соціальні стандарти та їх джерела, соціальні стандарти в системі соціального захисту населення країн світу, соціальні стандарти у сфері праці країн світу, соціальні стандарти якості життя в системі соціального розвитку країн світу, мінімальні соціальні стандарти у світовій практиці, соціальні стандарти країн Європи, реалізація соціальних стандартів в країнах світу.

Курс навчальної дисципліни передбачає глибоке вивчення студентами міжнародно-правових та законодавчих норм країн світу в сфері соціальних стандартів при порівнянні його положень з відповідними положеннями цивільних законодавств і доктрин інших розвинутих країн, а також його взаємодії з міжнародно-правовими нормами.

5. Експертна діяльність у соціальній сфері

Навчальна дисципліна розкриває актуальні теоретичні та практичні аспекти аудиту та експертизи у сфері охорони праці з врахуванням міжнародних стандартів та сучасних тенденцій регулювання праці й соціального захисту. Розглянуто правовий статус страхових експертів з охорони праці, органів та організацій у сфері охорони праці, організаційно-

правові засади й напрями їх діяльності задля створення ефективної системи управління охороною праці. Досліджується алгоритм проведення перевірок стану умов та безпеки праці, роль страхових експертів у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань. Особливу увагу приділено проблемам правового регулювання системи превентивних заходів у сфері охорони праці та створення комфортного виробничого середовища.

6. Проблеми правового регулювання соціальних допомог та послуг

У курсі передбачено два змістових модулі. Змістовий модуль 1: поняття та правова природа страхової соціальної допомоги, критерії класифікації, характеристика видів страхових допомог, поняття та правова природа державної соціальної допомоги, критерії класифікації, характеристика видів державних допомог. Змістовий модуль 2: поняття, види та форми соціальних послуг, надання соціальних послуг особам похилого віку, особам з інвалідністю, особам, які зазнали насильства в сім'ї, бездомним громадянам, безпритульним дітям, особам, звільненим з місць позбавлення волі та особам, які стали жертвами торгівлі людьми, надання соціальних послуг безробітним, ритуальні послуги. Викладається магістрам у 2 семестрі 1 року навчання. Форма контролю – залік.

7. Проблеми пенсійного права України

Дисципліна належить до блоку "Право соціального захисту", викладається магістрам у 1 семестрі 2 року навчання. Форма підсумкового контролю - іспит. У курсі передбачено два змістових модулі. Змістовий модуль 1: предмет, метод, система пенсійного права, джерела пенсійного права та принципи пенсійного забезпечення, пенсійні правовідносини, реформування пенсійної системи України. Змістовий модуль 2: поняття і види пенсій, умови, порядок призначення, зміни та припинення виплати пенсій, Характеристика видів спеціальних пенсій, пенсійні виплати другого та третього рівнів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

8. Додаткове соціальне забезпечення працівників: євроінтеграційний аспект

Викладення навчальної дисципліни «Додаткове соціальне забезпечення працівників: євроінтеграційний аспект» спрямовано на проведення правового аналізу законодавства про працю України, законодавства в сфері соціального забезпечення України, актів МОП, актів ЄС, законодавства країни-членів ЄС, а також вивчення теоретичних та практичних питань щодо функціонування додаткового соціального забезпечення працівників. В межах навчальної дисципліни вивчаються: доктринальні підходи до поняття додаткового соціального забезпечення працівників, його видів та форм; правові засади додаткового соціального забезпечення працівників; механізм додаткового соціального забезпечення працівників; додаткове соціальне забезпечення працівників як форма соціальної відповідальності роботодавця; соціальний пакет в системі додаткового соціального забезпечення працівників в Україні та країнах ЄС; умови праці як об'єкт додаткового соціального забезпечення

працівників; додаткове соціальне забезпечення окремих категорій працівників в Україні та країнах ЄС. Курс навчальної дисципліни передбачає вивчення студентами законодавства України, актів МОП, актів ЄС з питань додаткового соціального забезпечення, практики його застосування, юридичної літератури, основних понять та спеціальної термінології.

9. Проблеми модифікації права соціального захисту України

Дисципліна викладається магістрам 1 року навчання. Навчальна дисципліна забезпечує професійний розвиток магістрів та спрямована на формування знань щодо теоретичних та практичних проблем оновлення галузевих ознак права соціального захисту України. Вивчаються сучасні проблеми систематизації соціально-забезпечувального законодавства, зокрема в контексті кодифікаційних процесів. Тенденції осучаснення правового становища суб'єктів права соціального захисту, проблеми та перспективи реформування організаційно-правових форм соціального забезпечення України. Проблеми законодавчого забезпечення соціально-правової підтримки населення за рахунок Державного бюджету України. Форма контролю: залік.

10. Зарубіжне право соціального захисту

Дисципліна викладається магістрам 2 року навчання. Навчальна дисципліна забезпечує професійний розвиток магістрів та спрямована на формування системи знань і практичних навичок щодо застосування норм зарубіжного законодавства про соціальне забезпечення при настанні відповідних соціальних випадків. Вивчаються історичний розвиток зарубіжних систем соціального забезпечення, міжнародні правові акти, закони України та підзаконні акти, які регулюють соціальне забезпечення населення, правовий статус суб'єктів права соціального забезпечення в зарубіжних країнах, види, підстави та порядок надання соціальних допомог, послуг та пільг в країнах Європи. Форма контролю: іспит.

11. Employment Law and social protection issues

Даний спецкурс охоплює актуальні питання трудового права та права соціального забезпечення.

Зокрема розглядаються питання щодо дискримінації у сфері праці, проблеми охорони праці у воєнний період, реформи в трудовому законодавстві та практика їх правозастосування, порядок захисту трудових прав та прав на соціальне забезпечення, поняття соціального забезпечення в нових умовах тощо.

12. Проблеми соціального захисту вразливих верств населення

Дисципліна викладається магістрам 2 року навчання. Навчальна дисципліна забезпечує професійний розвиток магістрів та спрямована на формування знань щодо проблем соціального захисту працівників вразливих верств населення в сучасний період. Розглядаються особливості соціально-правового становища осіб з інвалідністю, молоді, дітей, малозабезпечених

сімей, внутрішньо переміщених осіб, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, безробітних в мирний час та в умовах воєнного стану. Вивчаються правові основи соціального захисту вразливих верств населення, їх форми та види соціальної підтримки, правовий порядок надання їм державних соціальних допомог. Форма контролю: залік.